

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na velikem trgu h. šte. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti, rejman velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " " "
Za četrt leta . . . 2 " " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom posilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izjaha po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Šolska obravnava.

Z Dunaja 18. aprila.

Včeraj je prvi zoper šolsko postavu govoril štajarski liberalni poslanec Carneri. Pa šolska postava bila je njemu le deveta briga in oglašil se je k besedi samo zaradi tega, da je odgovoril Hausnerju in denarnemu ministru na njune govore pri — budgetni obravnavi. Carneri se je tudi izpovedal, da je bil nekdanj federalist, zdaj pa je centralist, nekdanj je želel cerkvi svoboden razvitek, zdaj pa bi jo vtopil v žlici vode, ako bi jo mogel itd. Levičarji so mu živahno pritrjevali, dasiravno ne morejo posebne veljave imeti ljudje, ki se v svojem prepričanju sučejo, kakor petelin na strehi.

Za njim se je oglasil naučni minister, baron Konrad. Govoril je dolgo in tako dobro, kakor poprej še nikdar ni govoril. Odločno je zavračal trditve nasprotnikov, da ima nova postava namen sedanje šolske postave prekucniti; krepko je povdarjal, da vlada nikakor ni mislila šolskega nadzorstva zopet izročiti cerkvi; pojasnoval je, da je vlada nasvetovala nekatere premembe, ker je večletna skušnja pokazala, da so te premembe potrebne. Gledé verske izreje je gospod minister rekel, da je ona potrebna, da jo stariši želé in da bi naši potomci nam gotovo ne bili hvaležni, ko bi jim zapustili še tako krasna šolska poslopja, pa bi ob enem ne skrbeli, da bi se njih otroci odgojevali po načelih sv. vere in krščanske nrave. Na osebne napade g. minister ni odgovoril, milovaje, da napadov svojih nasprotnikov ne more odbiti

z enakim orožjem; a možu, ki že več ko 40 let v raznoterih okoliščinah in službah služi državi, bi se moralo vsaj zaupati, da ima tudi v zadnjih trenutkih svojega službovanja le blagor in korist domovine pred očmi, in ne smeli bi od njega zahtevati, naj prej dokaže svojo zmožnost. Minister Konrad pri večini državnega zbora ni priljubljen, vendar pa je njegov včerajšnji govor poslušala jako pazljivo in med govorom, kakor tudi na koncu g. ministru odkritosrčno razodela svoje priznanje.

Izvrstno je govoril poljski grof Dzieduszycki. Pretresal je posamezne določbe ter dokazoval, da so raznoterim okoliščinam in potrebam primerne. Napačno bi bilo krščanski nauk iz šole spodriniti, in nova postava je vsaj v tem hvale vredna, da poduk v krščanskem nauku zahteva. Govornik je potem omenjal posebnih razmer na Galiskem, zaradi katerih je Galicija izvzeta od določb nekterih paragrafov in končal z besedami, naj bi naš državni zbor posnemal zgled angleškega parlamenta, kjer sicer vsi skupaj delajo postave, toda postave za vsako deželo posebej veljavne.

Rusin Kowalski iz Coreninijevega kluba, je postavu spodbijal, ker se ne ozira na rusinski jezik. G. poslanec je pregledal, da sploh tudi na noben drug jezik ne jemlje ozira, razun na jezik nemški, čigar učitev zankazuje tudi za nenemške meščanske šole; toda nad tem se ne spodtikuje, marveč trdi da je treba ohraniti pridobitve nemškega duha, in da bode glasoval zoper postavu,

ker ni upanja, da bi bila sprejeta kaka sprememba.

Tirolski poslanec baron Giovanelli je v imenu svojih tovarišev omenjal, da bodo glasovali za postavu, ker se imajo z njo poravnati vsaj najhujši pregreški; toda oni s tem niso še zadovoljni, oni tirjajo več; oni za svojo deželo zahtevajo postavu na katoliški podlagi in katoliškemu prebivalstvu primerno. Levičarji so se posmehovali tem besedam, in njih listi danes že kričé, da se zdaj vidi, kaj desnica s premembo šolske postave namerava.

Ni mi treba omenjati, da pri obravnavah o šolstvu ne sme manjkati Weitlofa; čemu bi bil sicer načelnik nemškega Schulvereina! Dr. Weitlof je toraj tudi poprijel za besedo ter je tehtne dokaze Oberndorferjeve spodbijal s sklicevanjem na dunajskega nadškofa Kučerka, češ, da je tudi on zagovarjal osemletno šolstvo. Hudo je napal tudi naučnega ministra ter mu očital, da je kot cesarski namestnik l. 1878 v dunajskem deželnem zboru vse drugače govoril, kakor danes. Novih dokazov za škodljivost nasvetovane šolske postave pa tudi od tega govornika nismo slišali.

Zadnji je govoril poljski poslanec, duhovnik in profesor Chelmecki. Dokazoval je potrebo krščanske izreje ter priporočal novo šolsko postavu, ki bode pripomogla k taki izreji. Na predlog dr. Tonklija bila je potem splošnja obravnava sklenjena s 153 glasovi proti 143. Za glavna govornika sta bila izvoljena Edvard Suess pa dekan Pflügel,

Listek.

S kmetov.

I.

Die Welt dreht sich, — tako je vskliknil patetično pred nekaterimi meseci odlični ud ljubljanske konstitucionalne garde in mož je prav imel. Te besede oživljajo tudi meni spomin o trenutku, ko prijemljem za peró, da vam pošljem nekaj vrstic s kmetov. Po zimi — gospod urednik — kedaj ste po nas prašali? Naj bodo kmetje zametani s snegom ste si morda mislili, naj vzdihujejo in samotarijo — sit venia verbo — kakor medved v samotnem brlogu, — po zimi smo mestjane gospodje, po kmetih ne vpraša nihče. Imamo čitalnico, gledišče, osnažene pota in — porotne sodnije, kamor se hodijo gret siromaki, ki sicer ne zmorejo zakuriti si lastne peči. Ni-li res tako? Toda — die Welt dreht sich. Zima nam skoro odkima in vesela pomlad nastopa. Tedaj pa bomo na kmetih prišli zopet v veljavo. Mestjan bo silil iz mesta, šole bodo zaprli, takrat pa bo pri

vas tako prazno, ko pri nas po zimi, a če ne prazno vsaj bolj dolgočasno, ko po zimi na kmetih. Die Welt dreht sich — iz mesta se bo zasukalo življenje na kmete; narava bo oživela, zrak se bo pomladil, studenci se bodo očistili in osvežili, solnčni žarki bodo se okrepili in ne rečem, da bi tedaj vas mestjanov ne hoteli vzeti v svojo sredo. Kadar pridejo gospóda na kmete, ne pridejo s praznimi rokami. Ni sicer navada, da bi med nas revne kmete sul denar kakor Angleži, toliko pa vendar smemo povdarjati, da marsikaj drobiža nam pade iz gosposkih rok, in to nas veseli. Denar je gospodar, pravimo pri nas, zatoorej se ga ne branimo. Drobiž ali debeliž, popirnat goldinar na nemški ali na ogerskej strani, — všeč nam je, da ga le dobimo. Respice finem — da le kaj ostane — dobička, tako tudi mi modrujemo. Vendar pohlepni nismo. Pohlep oslepi — pel je (ali na kmetih ali v mestu, ne vemo) Koseski. Da se le za sol dobi in za „fronke“ pa smo zadovoljni.

Iz tega že lahko spoznate, da težko čakamo, kedaj da pride čas za letošnjo kmetovanje. Pričakujemo pa osobito letos mnogo

tujcev (hotel sem reči domačinov) iz mesta na kmete. Da pa ne padete vi mestni prijatelji kar na vrat na nos v našo družbo, vam hočem sem in tje poslati sedaj o pomladnih dnevih kako mrvice črnega kruha s kmetov v mesto, sicer bi se ga dospevši na deželo ustrašili. Seznaniti vas želim z našim mišljenjem in govorjenjem, da pozneje tem raje pristopite v naše kolo.

Najprvo vam moram povedati, da se na kmetih vse počasneje snuje in ruje, kakor v mestih. Začnimo pri časnikih. Pri vas ste že davno pozabili, pri nas je stoprv novica. Kedaj je že trohnel Gambetta, ko smo pri nas še le zvedeli, da je nevarno bolan. Vsi slovenski časniki so z nemškimi vred že davno poprej popustili dolgotrajno kritiko njegovega političnega delovanja, mi pa smo komaj zvedeli, da je na zemlji njegovo ime in delovanje dokončano. Tedaj pa je stopil moj prijatelj v svojo omaro, je izlekel iz nje imenik vseh imenitnih mož, je iskal in iskal, kje da bi tudi Gambetto našel, pa ga ni najdel. Še ni zapisan — opomni prijatelj Martin. In res še ni bil. Tedaj pa prinese mala deklica, ki v šolo hodi, pero in črnilo in

potem pa je bila ob polu petih popoldne seja sklenjena.

Danes sta govorila glavna govornika Edvard Suess zoper, dekan Pflügel pa za šolsko postavu. Suess je z drugačnimi besedami ponavljal, kar je pred njim profesor Berr govoril. Tudi psovke na gospoda naučnega ministra niso izostale, in težko bi bilo razsoditi, kateri teh dveh c. k. profesorjev je hujše prijemal svojega gospoda, ali Beer ali Suess? „G. minister se je tako zelo spozabil, rekel je Suess, da je peticije mest za ohranitev šletnega šolstva primerjal z ravnanjem galiških poslancev! To je dan ponižanja, zdihnil je nekoliko pozneje, dan, ko se ima cesarska postava vpogniti pod papežovo voljo. Papež je prekel sedanje šolske postavu, to prekletsvo je ostalo in se danes spolnjuje.“ To je nekako resnično; prej ali pozneje se pokaže, da papežev blagoslov ali papeževa kletev ne ostane brez dobrih nasledkov. Slabi nasledki sedanjih šolskih postav so se pokazali povsod in nova postava ima ravno namen jih vsaj nekoliko poravnati in odriniti. Le slepa strast toraj zamore zahtevati, naj ostane vse pri starem in naj ljudje liberalcem na ljubav in veselje še dalje zdihujejo pod silnim bremenom, ki jim ga v dušnem in gmotnem oziru nakladajo šolske postavu.

Liberalni listi in posebno „Presse“ slavo prepevajo Suessu ter pravijo, da je Suess, vedevši da bode za njim Pflügel govoril, nalašč več reči omenjal, zaradi katerih bi ga bil mogel Pflügel oistro prijeti. Iz tega liberalni listi sklepajo, da se govorniki na desni nikakor ne morejo meriti z levičarskimi, ki se iz njih celo norca delajo. Pa to je le širokoustna baharija, s katero bi Suess rad opravičeval nekatere svoje brezumne trditve. Nalašč jih gotovo ni izustil, da bi skušal zmognost Pflügelovo, ker je vedel, da bode zadnjo besedo imel Lienbacher, ki je pa eden najbistroumnejših in oistrejših govornikov in bode gotovo tudi Suessa zdelal po zasluženju.

Pflügel se je v svojem govoru držal zlasti gospodarskih in versko-nravnih dokazov za potrebno premembo šolskih postav. Levičarji so se mu večkrat glasno krohotali in njih listi se iz njega norčujejo, pa s tem si skušajo vselej pomagati, kadar z dejanskimi dokazi ne morejo ovreči govornikovih besed.

Ko je Pflügel nehal govoriti, bilo je polutreh popoldne. Na vrsto bi bila prišla še oba poročevalca. Ker pa morata vsaj površno odgovarjati na raznotere ugovore in trditve nasprotnih govornikov, je gotovo, da bosta njuna govora dolga. Seja bi bila toraj danes predolgo trajala, ko bi bila oba govorila in bi bilo potem še ustmeno glasovanje, očitavanja pa tudi ni hotel slišati Smolka, da je levičarskega poročevalca silil danes govoriti, desniškemu pa dovolil pripravljati se jutri, zato je po Pflügelovem govoru sklenil današnjo sejo.

Politični pregled.

V Ljubljani 20. aprila.

Avstrijske dežele.

Iz Prage se naznanja, da so imen dan Njih Visokosti, prestolonaslednika nadvojvode Rudolfa slovesno praznovali. V dvorni kapeli je bila sveta maša, pri kateri so bili navzoči pridvorniki svetlega prestola naslednika in cesarice Ane. Šole so imele tudi sveto mašo in prazni dan.

V ogerskem državnem zboru je poslanec Füzesery stavil interpelacijo, v kateri je nekega poslanca dolžil vdeležbe pri tatvini. Poslanec Poloniy je rekel, da ta interpelacija meri na njega, ker je on zastopal poškodovane, oziroma okradene pri graški hranilnici. Rekel je, da je v ogerski zbornici dobro osnovana zarota zoper čast in poštenje bližnjega. — Predsednik Tisza je odgovoril na interpelacijo, v kateri je bila popolnoma dokazana nedolžnost poslanca Polonija. Kaj stori tedaj poslanec Füzesery? Zbornico odpuščenja in prizanašanja prosi, ter pravi da ni iz sovraštva tega storil, da vse njegovo življenje priča, da on ne goji škandalov. Stvar so zapisali v zapisnik in je sedaj pri kraji. — Nehote se nam tukaj v misel vriva ravnanje dr. Jaques-a zoper c. k. deželnega predsednika na Kranjskem. Koliko bolj pošteno in možato bi ravnal gospod Jaques, ko bi na ravnost povedal, da so ga njegovi tovariši v Ljubljani na led speljali, ko bi na ravnost povedal, da noče biti orodje maščevanja željni stranki, ki je na Kranjskem propala. — Vsak pošten c. k. predsednik bi bil mogel v teh okoliščinah, kakoršne so na Kranjskem, vladati, kakor

ravna sedanji c. kr. deželni predsednik, in ko stori svojo dolžnost do države, ne zasluži toliko obrekovanja in sovraštva.

Z Ogerskega. Postava o srednjih šolah na Ogerskem je sprejeta v državnem zboru, a nikdo ni zadovoljen z njo. Je sploh tako, kakor pri vsakem kompromisu. Katoliki imajo na Ogerskem veliko cerkvenih ustanov, več srednjih šol vzdržuje cerkev, na mnogih krajih poučujejo redovniki, teh pravice v obče postava ne priznava, ter hoče vse bolj po enem stroji vravnati, zato se bodo škofje potegovali za pravice cerkve, kedar pride postava v gosposko zbornico.

V volitvenem okraju Korneuburg-Stockerau je dobil Richter 1073, a Roth 847 glasov, tedaj je prvi voljen, in levica dobi enega uda več.

Vnanje države.

Vojvoda Karl II. iz Parme je umrl 17. aprila v Nizzu.

S Francoskega. Republikanci tolikanj skrbijo za ohranjenje ljudovlade, da jim ne ostane časa, misliti na to, kar dežela potrebuje. Vsak skrbi za-se in hiti naprej, da bi prišel na prvo mesto, ali tu ali tam, zato je toliko privržencev ljudovlade, strastem so odprta široka vrata. — Resnica je, da Francosko peša v gospodarstvu. Vzrok temu je, da se delavci tolikrat upro, delo ostavijo in hočejo imeti večje plačilo. Po drugih deželah blago ceneje izdelujejo. Sedaj praznujejo delavci v Marsiliji, ladij ne morejo ne nakladati ne razkladati. Natal, poštna ladija v Avstralijo je mogla pustiti 800 bečev (ton) blaga, ker ni bilo delavcev. Trem drugim ladijam se godi ravno tako. Genova v teh okoliščinah prav s pridom tekmuje z Marsilijo, in je prevzela prevaževanje blaga med Nemškim in Španskim, ko je vožnja z Barcelono vredila. Časopisi tožijo nad delavci. — Ni davno tega, kar so jih imeli za glavno podporo ljudovladi. No, ti, ki so bili podpora drugim, hočejo sami gospodariti, to je glavna stvar.

Angleži so zasedli otok Novo Guinejo v Avstraliji, od kopne zemlje v Novi Holandiji loči ta otok morska cesta Torres. Gubernator v Quenslandu je zasedel ta otok, ker je nemška vlada svoje oči obračala na Avstralijo.

Iz Dublina se javlja 16. aprila: Ko se

kmalu je bil mej „imenitnimi“ možmi politične barve zapisan tudi Gambetta — na zadnji strani. Kakor hudodelnika ali samomorilca — sem dostavil — ga pokopljete v kot — na zadnjo stran! Prijatelj pa mi je odgovoril: Da; kar je pisano je pisano. In pri tem je ostalo.

Nekaj pa nam še danes ne gre v glavo. Ne vemo, je li umrl 1. 1882 ali 1. 1883. Upajmo, da nam to mestjani dospevši na kmete pojasnijo. In če bi tudi ti tega ne vedeli, česar pa ne mislim, vemo kje se podučimo. Ko se bo namreč na naših zgornjih gimnazijah poučevala zgodovina v domačem jeziku, bo v učni knjigi gotovo pojasnilo, da-li je Gambetta umrl Silvestrov večer, ko so v ljubljanski čitalnici plesali ali na novega leta jutro, ko so tudi v ljubljanski čitalnici rajali. Dotlej pa v dvomu še lahko čakamo, to je pri nas v navadi.

Da na kmetih novice bolj počasno izvedamo, bi utegnili marsikoga odvrniti od svojega sklepa češ, bom preveč zastal v političnem berilu. Toda počasi prijatelj! Vsaka reč ima dve strani, dobro in slabo, tako

tudi naša počasnost. Kedar je na Dunaji desna stran državne zbornice tako prazna, da je levica v večini, se v Ljubljani — in po pravici — v vseh klubih in jour fix-ih precej drugi dan jezite nad malomarnostjo desnice, mi pa ravno takrat hvalismo in v zvezde kujemo solidarnost poslancev na desnici. Vi se jezite, mi pa se veselimo. Jeza pa škoduje, ergo — kdo je na boljem? Kadar pa se mej nami raznesó žalostne take novice, nam agenti iz mesta (teh je na kmetih vedno dovolj) bodisi slučajno, bodisi kakorkoli pritrjujejo, da to je bilo sicer takrat, sedaj pa so se obrnile razmere na bolje. In radi verjamemo, vsaj se nam potem ni treba jeziti.

Če pa novice bodisi politične, bodisi domače, bolj počasno izvemo, jih tem bolj temeljito prebiramo in tem dalje ne pozabimo. Tržaško razstavo in loterijo — kedaj ste jo pri vas že pozabili! Pri nas pa je ta predmet še vedno na vrhu. Kmet je razumen v svojem mišljenju, pri vseh rečeh gleda na korist. A žal, da smo spoznali prepozno, da nam ta loterija nič ni koristila. Moj prijatelj,

ki ima tudi malo kupčijo ter pogosto dela praktične eksperimente (dejanske poskušnje) na tehtnici, je v svoji bistroumnosti preračunal, da ko bi vse srečke tržaške razstavne loterije naložili na voz, bi jih lepo rejen vol ne mogel peljati. Seveda mu tega nismo verjeli. A — skušnja je šola. Ad oculos nam je pokazal, da dva milijona srečk tržaške razstavne loterije tehta najmanj 15 — 20 centov, kakoršne teže njegov najbolj rejen vol (in lepo živino ima moj prijatelj v hlevu) ne pelje po naši cesti, ki je še precej ravna. Dobiti pa bi si leže upal iz mernika prosa tisoč zrnov zaznamovanih z grbom tržaškega mesta, kakor en dobiček iz razstavne loterije.

S tem je končal svoje dokazovanje. Pri zadnjih besedah je stopil v naš pogovor, tudi Janez spod grada, ki nekatere besede po nemški lomi. To je bilo pa „gründlich“ — dostavi. Mi pa smo mu prikimali.

Toda dovolj, naj končam. Preden pridete na kmete vam še kaj poročim, če moj list prestopi skušnjo strogega vrednika. Dotlej vse svoje mestne prijatelje pozdravlja iskreno

Zavrhljanski samotar.

je vršila tožba zoper Curley-a, obdolžil ga je državni pravnik, da je bil on vodja družbi zarotnikov „Invincibles“, da je spremljal Brady-a in druge morilce v gaj „Feniks“ in morilcem dajal navode. Ovaduh Carey je ponavljal, kar je poprej že rekel, da so „Invincibles“ dva in dvajsetkrat nakanili umoriti Forsterja (bivšega tajnika za Irsko), on je tudi podrobnosti povedal o drugih načrtih, kako so imeli namene umoriti druge vradnike.

Venčanja ruskega cara bode baje še le 10. junija, in v tem smislu se pošiljajo dvorom vladarskim povabila.

Kdo je tisti Carey, ki se v tožbi irskih morilcev tolikrat imenuje? Izdajalec svoje stranke. — Ta človek je vse, kar mu kaže. — Svoje dni je bil ud katoliške bratovščine, in je vsaki mesec pristopal k svetim zakramentom, potem je stopil med morilce, in prisiljen nasvetoval umor Bourke-ja in Cavendisch-a. On je preskrbel nože, zarotnikom dal znamenje z robcem, ko sta umorjena stopila v gaj, morilce je izplačal in v zbirališči nasvetoval, poslati „sveto orožje“ v razstavo, da bode veljalo za narodne svetinje. — V drugem zbirališči je pa isti dan nasvetoval resolucijo, ki ima izreči svoj gnjus nad to moritvijo, ki je za Irsko osramotivna. Izdajalec je postal, ko so mu obljubili, da bode pomiloščen.

Egiptovsko. Vlada hoče razširiti vhod v pristanišče v Aleksandriji. Stroški bodo za to iznašali 270.000 lib. štrlg. Te mislijo dobiti, ko zvišajo colnino v pristanišči.

Iz osredja Azije so se valile večkrat ljudstva pod groznimi vodji enako hudourniku čez sosedne dežele, ki so jih strašno tlačili in pustošili n. pr. Džingiskan, Tamerlan, Turkomeni. Sedaj se razprostira po teh krajih Rusija, a Anglija za Himalajskimi gorami pazno ogleduje, kako se Rus leto za leto širi, tekmujeja pa, kdo bode več knezov dobil za se. — A niso še vsi ti kraji pod rusko oblastjo. Ravno kar se čuje iz Bokhare, da se je osnovala ob reki Amu nova muhamedanska država, ki bode zelo imenitna, ako se kedaj Rus in Anglež sprimeta v teh krajih. Unstran reke Amur-Daria, ki teče v Aralsko jezero, so štirje mali khanati Kulab, Darvaj, Vasa in Šadumani, v njih stanujejo ali Kirgizi ali Turkomeni, sedaj so bili podložni ali Bokhari ali Afghani-stanu. Od leta 1854 do 1862 so bili pod Bokharo, a tega leta so tam odpadli in se podvrgli varstvu Afghanistana. Med zadnjo angleško-afghaniško vojsko so odpadli in postali nezavisni. Na čelu vsaki državi je emir, ki s pomočjo starešin vlada. Med temi khanati je nastala vojska, in to je hotel emir iz Afghanistana v to porabiti, da si zopet podvrže dežele. Zbral je vojake pri Hazrat Imanu ob reki Amu-Darja in je hotel iti v khanat Kulab. A knezi teh 4 dežel so izvolili emira iz Kulaba za poglavarja in so mu izročili vojno, in tako je postal emir iz Kulaba, Mir-Kuš khan v osredji Azije.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 18. aprila. (Razpršeni študentovski komers.) Vseučilišnikom nemškim ni bilo dovolj, da so unidan v šoli z ropotom in nečloveškim kričanjem pozdravili rektorja Maassena in s tem razodeli svojo nevoljo zaradi izključenja Duferta in Bahra, sinoči so njima na čast napravili tudi še veselico, ktero je osnoval profesor Pernstorfer. Med povabljenimi je bil tudi

državni poslanec Schönerer. Shoda policiji niso bili naznanili, kar bi bili morali pa storiti, ker je bil shod v javni hiši in so bili v program sprejeti tudi govori. Ko se je popivanje (Kneippe) pričelo, stopil je v sobano policijski komisar Pittner ter je zbranim zaukazal, naj se razidejo. Schönerer je ugovarjal, da to je zasebna družba, v kateri policija nima nič opraviti, ter je komisarju neki celo žugal, da ga bo spravil iz hiše, ako prostovoljno ne gre. Komisar je šel, pa je nedolgo potem zopet prišel s kakimi 20 policaji, katerim se jih je pozneje pridružilo še drugih 20. Vnovič je zapovedal, da naj se družba razide, in ko zbrani tega niso storili, razpršila jih je policija s silo. Schönerer se je nekoliko časa branil, in profesor Pernstorfer je ugovarjal ter spisal nek protokol in Schönererja prosil, naj v drž. zboru v tej zadevi stavi interpelacijo do vlade, a naposled so tudi g. Schönererja policaji spravili na ulice, in reč je bila dovršena. Na ulicah je bilo zbrano obilno število policajev, in policijski načelnik Krtička je bil sam prišel k Zillingerjevi gostilni na Vidmu, kjer se je bilo sošlo okoli 500 študentov. Nekteri izmed njih so šli potem s Schönererjem v neko drugo krčmo, kjer so brez zadržka popivali celo noč. Pomenljivo pri tem dogodku je le to, da tak shod in tako demonstracijo proti vseučiliškim profesorjem in rektorju napravi c. k. profesor. Ako človek ta dogodek primerja z napadi c. k. profesorjev v državnem zboru na g. ministra, bi moral skoraj misliti, da je nemško liberalnim profesorjem zares vse pripuščeno.

Z Dunaja, 18. aprila. (Državni zbor) je danes nadaljeval šolsko obravnavo. Ker so bile ravno za danes napovedane dinamitne patrone, prišlo je bilo še več policajev kakor prejšnje dni. Poslušalcev se je vse gnjetlo. Policija gledala je kakor jastrob na vse strani, in ko je prišel podpredsednik knez Lobkovic v zbornico, bi ga skoraj ne bili pustili v hišo, ker ga niso poznali. Menger in Hausner sta se oglasila za nekatere dejanske popravke, potem pa je govoril Suess in za njim Pflügel. Ker bosta poročevalca Beer in Lienbacher brez dvombe dolgo govorila, sklenil je predsednik ob polu treh popoldne sejo. Poročevalca toraj prideta še le jutri na vrsto in potem bo glasovanje.

Z Dunaja, 19. aprila. (Drugo pismo gosp. deželnega predsednika Winklerja) je gospodu Jaquesu sapo zaprlo. V zadregi svoji je na Dunaj poklical žurnalista Konška, da bi se z njegovo pomočjo na časten način spravil iz zadrege, v katero ga je njegova nesramna predrznost pripravila; Konšek mu je v ponedeljek v zbornici sicer izročil kup listov in pisem, iz katerih bode zopet trgal stavke in jih podtikal g. deželnemu predsedniku, pomagal pa mu bode težko, ker še vedno ne morejo najti članka, na katerega se je skliceval dr. Jaques. Izgovarjal se je, da je stal članek v celovških „Freie Stimmen“. Predvčerajšna 14. številka tega lista pa se izgovarja, da so ta članek ponatisnili po celjskem listu „Deutsche Wacht“, ki ga je objavil v 9. številki 1. februarja t. l. Še prej, kakor v „Deutsche Wacht“, pišejo „Freie Stimmen“, pa je omenjeni članek stal v berlinskem listu „Echo“, kjer je bilo naravnost povedano, da je vzet iz „Slovenskega Naroda“. Ali vam niso to pravi časnikarski rokovači? Prej predrzno kujejo laž in obrekujejo čast in poštenje posameznih slovenskih mož

ali pa celega naroda, ko bi pa imeli dokazati resnico svoje trditve, stisnejo rep ter krivdo zvrčajo drug na drugega. Sram naj jih bode! Naj pri tej priliki omenjamo, da tukajšnji „Kikeriki“ g. deželnega predsednika kranjskega drugim v zgled postavlja, ker je z možato besedo usta zamašil predrznim kričačem. Zlasti pa ga v posnemanje priporoča vradnikom, ki so sicer zvestobo prisegli, pa se pajdašijo in družijo najhujšim nasprotnikom države.

Z Dunaja, 19. aprila. (Šolska postava sprejeta.) Državni zbor je danes dovolil nekoliko doneskov k državnemu proračunu, potem pa sta govorila poročevalca Beer in Lienbacher o šolski postavi. Lienbacher je izvrstno govoril čez dve uri. Pri glasovanji pal je predlog Beerov, naj se prestopi na dnevni red, s 174 glasovi proti 158. Česka poslanca Tilser in Tonner nista glasovala. Herbst je na to nasvetoval, naj se za pričetek posebne obravnave glasuje ustmeno, da se bode vedelo, kdo je prijatelj in kdo sovražnik šolstva. Herbst je govoril strastno, da se je kar tresel, levičarji so vriskali, galerije so tudi kričale, in poslanci so že zahtevali, naj se poslušalci spravijo iz zbornice, pa predsednik je molčal, ker se je šunder kmalo polegel. **Pri ustmenem glasovanji bila je posebna obravnava sprejeta s 174 glasovi proti 164.** Tilser je glasoval z levico, ki mu je živahno ploskala. Schönerer pa Fürnkranz sta glasovala z desnico. Ko sta bila poklicana kneza Lichtensteina, so olikani levičarji sikali. Zažugane bombe pa niso priletele med desniške poslance in ob treh bila je seja mirno končana. Dunaj se zaradi tega glasovanja ni podrl!

Z Gorenjskega, 18. aprila. Na Otoku Mošenjske fare ste minulo noč pogoreli dve hiši. Kako da se je ogenj vnel, se ne ve. Čudno je, da ni še leto, odkar sta gospodar in gospodinja hiše, pri kateri je začelo goreti, umrla in sicer gospodar nagle smrti padši z strehe, ktero je popravil, zapustivši dva otroka. Sreča je bila, da je bilo popolnoma mirno brez vetra in je bilo tako mogoče, ko so bili ljudje na pomoč prihiteli, ogenj pri tretji hiši, ktera je že gorela, ustaviti, ker drugače bi bila vpepeljena vsa vas. Vse pripoznanje se mora izreči radolški in begunski požarni brambi, kateri ste, da ste le ogenj zagledali, kakor hitro le mogoče hiteli na kraj nesreče, ter se trudili, da se ugasi ogenj in da se reši, kar je mogoče še rešiti, ter jima bodi zato naj prisrčnija zahvala.

Domače novice.

V Ljubljani 21. aprila.

(Pri mestni volitvi v I. razredu) je bilo oddanih 148 glasov. Izvoljeni so gg.: Michael Pakič s 144, Franc Kolman s 143, Janez Murnik s 140 in Franc Ravnihar s 140 glasovi. In tako so volitve končane letos brez posebnega boja, brez silnih naporov kakor druga leta. Nasprotna stranka se niti volitev ni vdeležila, in sama storila kar je pred nekaterimi leti narodnim volilcem očitala, res zarečenega kruha se veliko poje. Od kod tak preobrat v beli Ljubljani? O tem bi se marsikaj dalo pisati, vendar recimo danes le toliko: na svetu ni nič stanovitnega, ob hudem času nikar ne obupaj, in v sreči nikar se ne prevzemi, vsaki čas pa ohrani ravnodušnost in mir srca! To niso le fraze, marveč na dejansko življenje obrnjene te besede človeku mnogo koristijo!

„Lj. Gl.“ in „Slov.“) Kakor neljubo, moramo vendar malo nazaj poseči. „Lj. Gl.“ se v svoji zadnji številki v popolno jasni reči na „Slov.“ št. 41 sklicuje, čeravno je reč na nasprotno stran obrnil.

V št. 41. „Slov.“ je bila naznanjena nesklepčenost mestnega zbora in prašanje: Kdo je tega kriv? Odgovor se nam je tako jasen zdel, da ga nikdo ne more zgrešiti; zato nismo dalje govorili od tega. A glej tolmačili so nekateri, da „egoizem“ (sebičnost) pomeni dobičkarstvo, kar nam nikakor v mislih ni bilo. Zato pojasnenje v „Slov.“ št. 42. Pa še ne zadosti. Pride „Lj. Gl.“, prevrne reč v nasprotno stran, ter jo rabi kot zaslombo svojih trditvev, katera nam je bila ravno tako malo v mislih, kakor dobičkarstvo. Tedaj: Kdo pa je kriv nesklepčnosti mestnega zbora? Kdo pa drugi, kakor tisti, ki zaradi neprizanesljivosti vse popusti, če ni po njegovem osebnem mnenju („Slov.“ št. 42)? Tisti, ki so svoje mandate odložili ter se po izvoljenju prevzetemu poslanstvu odpovedali, preden je njih čas potekel. Bode li zdaj zadosti jasno? Je mar li pisatelj članka, —l—, tudi že imeni pozabil?

(Zborovanje hranilne in posojilne zadruge vradniškega društva.) Vdeležilo se je zborovanja 34 udov. Predsedoval je višji davkarski nadzornik g. Verderber. Društvo je imelo koncem leta 1882 udov 181. Uloge družtvenikov so dorasle na 13.533 gl. Izposojila se je izplačalo 15.266 gld., a posojenega je ostalo koncem leta 18.850 gld. 36 kr., na uloge se ima izplačati 751 gl. 66½ kr., rezervnemu zakladu se da 114 gl. 16 kr., ostalih 18 gl. 79 kr. se porabi za razne društvene potrebe. Odstotek na uloge znaša 6% in rezervni zaklad je narastel na 575 gl. 61 kr. — Za posojila se bode zahtevalo po 8%, za malo časa shranjeno gotovino se bode izplačevalo po 5% obresti. L. 1882 se je na Dunaji izposodilo 2500 gld., da je bilo moč prošnje za posojilo uslišati. Nadomestna volitev za opravilno l. 1883. Voljeni so bili v odbor predstojništva gg.: Emanuel Jagodice, c. k. višji davkarski nadzornik, Lovro Haubitz, c. k. računski revident, Anton Svetek, rač. oficijal, za namestnike: Janez Vončina, m. tajnik, Anton Zamuda, višji finančni komisar, in Vilibald Bregar, c. k. računski oficijal; v pregledovalni svet za odbornike: dr. Josip Nedjedi, profesor na gimnaziji, Anton Raič, profesor na realki, Anton Lenarschitz, davkar v pokoji, in namestnika: Jakob Smolej, deželni nadzornik in Janez Lisec, uradnik južne železnice.

Razne reči.

— Cerkevne stvari. Vsled določila po škofijskem listu št. 3 je od 2. marca t. l. veliki altar v vsaki farni ali kuratni cerkvi za sedem let altare privilegium.

Preskušnja za katehete v ljudskih, srednjih in s temi sklenjenih šolah bode 26. in 27. jun. t. l.

Birma in kanonična vizitacija bode 22. t. j. 4. nedeljo po velikonoči v Kamniku, 24. v Spodnjem Tuhinju, 25. apr. v Mengišu, 6. maja t. j. 6. nedeljo po velikonoči v Moravčah, 7. maja v Čemšeniku.

— Dvojno poroko so obhajali te dni v Monakovem, kraljevi savojski princ nadvojvoda Tomaž iz Genove je vzel v zakon bavarsko princesinjo Isabelo, in princ Ludovik Ferdinand Bavarski pa špansko princesinjo Marijo de la Paz. Poroka je bila v

saboto 14. t. m. v kraljevem gradu Nymphenburg, in nadškof iz Monakovega, ki je visoke zaročence poročil, je omenil, da je ravno 200 let minulo, odkar je v tem gradu v zakonsko zvezo stopila savojska princesinja z volitvenim knezom Ferdinandom Marijo, sinom slavnega kneza Maksimilijana I. — Tako se na svetni vse ponavlja, le osebe se menjujejo.

— Veliki požar je bil v Londonu. V Paternoster-Squar je pogorelo dvoje poslopij s skladiščem blaga in poškodovanih je več sosednih hiš, škode je 90.000 lib. strlg.

— Kuga se je prikazala na turško-perziški meji v Džoaneri.

— Stroj, ki prekolekuje ali prepečati na poštah marke, je izumil nek južno-nemški tehnik v Hamburgu. V minuti pečati ta stroj baje 500 pisem. Posebno izurjen vradnik, pravijo, da prepečati 100 pisem v minuti, a na zadnje mu mora vendar le roka opešati, ako zmirom pritiska in žile nateguje. Treba je pismo položiti prav v stroj, sicer je pa vse jedno naj ima pismo marko na levi ali desni, zgoraj ali spodaj stroj pokrije 12□ ctm. Izumitelj je svojo iznajdbo prodal angleški družbi.

— Mandalay, glavno mesto kraljestva Birman v Prednji Indiji je pogorelo. Mandalay je bilo postavljeno l. 1857 in je imelo 120.000 stanovalcev.

— Trije ledeni možje vrtnarjem dobro znani nam prinašajo v sredi maja za nekaj dni mraz. Tedaj proč z njimi iz pratike, potem ne bode mraza o tem času, ko je slana strašno nevarna sadnemu drevju, vinski trti! — Večkrat imamo uže m. svečana primeroma tople in solnčnate dni, meseca marca zopet nastopijo mrzleji dnevi, mrzel veter od severa in severovzhoda vleče in mrazi; aprila se poleže veter, nima stalne meri, tudi topleje postane, sredi maja pa redoma zopet enkrat mraz nastopi. Uže sušec pri nas slabo slovi, toliko bolj pa dnevi, na katere stoje v pratiki ledeni možje: Pankrac, Servac in Bonifac. Mesca februarja solnce nekoliko ogreva suho zemljo v Evropi, vendar se južno-zahodni kraji in atlantsko morje ne segrejejo toliko, da bi zrak tam zdatno padel in bi veter kje pihal, tedaj je mogoče, da so pri nas topli solnčni dnevi, ob katerih ne vleče mrzli vzhodnik. Marca se povsod toplota zviša, najbolj pa v južno-zahodnih krajih na južnem Francoskem in ob atlantskem morji. Da se zrak naravna, nastopijo pri nas mrzli vzhodni vetrovi uže bolj redno, kakor svečana. Aprila se tudi pri nas segreje. Razloček med Nemčijo in južno-zahodnim krajem se nekako poravna, veter postane bolj miren, a se zmirom spreminja, vreme je nestanovitno. Mesca maja segreje se pa balkanski poluotok, posebno pa ogrska nižava in med 11. in 15. majem nastane toplota izredna za kraje pod to zemljepisno širjavo od 6 do 7 stopinj više čez navadno. Barometer pade nizko, pri nas pa vlečejo vetrovi, od severa in severozapada, a tako ne more ostati dolgo, vendar to ni, da bi vselej moglo biti od 11 — 15, redno je pa vendar ali ob začetku ali ob sredi mesca maja.

Eksekutivne dražbe.

25. aprila. 1. e. drž. pos. France Hočevar iz Pijave gorice 1579 gl. Ljubljana. 1. e. drž. pos. Anton Dragan iz Mirne vasi 1220 gl. Mokronog. 1. e. drž. pos. Marija Purkhart, Razdrto 800 gl. Ljubljana. 1. e. drž. pos. Janez Srime iz Sap št. 5. 1099 gl. 40 kr. Ljubljana. 1. e. drž. pos. Ive

Starašinič iz Krasine 3310 gl. Metlika. 1. e. drž. pos. Martin Radoš iz Radovice št. 62. 1415 gl. Metlika. 1. e. drž. pos. Martin Matekovič iz Radovice 1879 gl. Metlika. 1. e. drž. pos. ml. Jakob Šetina iz Svile 860 gl. Ljubljana. 1. e. drž. pos. Janez Habian in Janez Kapele iz Metlike 550 gl. Metlika. 1. e. drž. pos. Ana Plesec iz Vidossice 1230 gl. Metlika. 1. e. drž. pos. Jurij Orlic iz Metlike št. 142 180 gl. Metlika. 3. e. drž. zemljišča urb. št. 53 pod mesto Kostanjevico. Kostanjevica. 3. e. drž. pos. Jernej Kotnik iz Uševka 1150 gl. Lož.

26. aprila. 3. e. drž. pos. Jože Lenarčič iz Nadjesela 4113 gl. 80 kr. Postojna. 1. e. drž. pos. Anton Skubič iz Petrušne vasi št. 16. 377 gl. Zatičina.

27. aprila. 3. e. drž. pos. Jožef Čepek iz Vavče 2690 gl. Postojna. 1. e. drž. pos. Andrej Križe iz Travndol 327 gl. 3. e. drž. Adam Kalšič iz Bač št. 43. Bistrica. 1. e. drž. France Ovetan iz Prema št. 9. 440 gl. Bistrica. 1. e. drž. Janez Lotrič iz Železnikov 180 gl. Loka. 1. e. drž. Matija Matešič iz Radovice 2636 gl. 68 kr. Metlika. 1. e. drž. Janez Golobič iz zg. Suhora 1843 gl. 3. e. drž. Miha Slobodnik iz Slenjske vasi 1290 gl. Metlika. 1. e. drž. Janez Govednik iz Dragomelske vasi št. 10. 2870 gl. 1. e. drž. Marka Čučič iz Bojane vasi 2170 gl.

Umrli so:

17. aprila. Emerik Golias, 3½ leta, Petrov nasip 65, bronhitis. Ana Kokalj, delavka v predilnici, 36 let, oslabljene. Francisca Francot 5 mesecev, Petrova cesta 4, bronhitis.

18. aprila. Janez Jenko krojača sin, Petrova cesta 38, božjast. Anton Kocijan, 2 let 6 mesecev, st. trg št. 11, tuberkuloza. — Andrej Zalaznik, dninar, sedaj v zapora, Poljanski nasip št. 50, naduha. — Marija Lichtenegger, 40 let, žena magacin. nadzornika, Dunajska cesta 7, spridenje obist.

Prodaja ur na obroke.

Proti 12mesečnim obrokom prodajamo zlate in srebrne ure vsake baže: remontoir, na mahalo, za dvorane in sobe; potem francoske in ameriške muziko ali brez nje; kakor tudi brilantne in zlate prstane, medaile, križe in druge reči.

Naročeno pošljamo vsakemu, da le prvi obrok

plača.

(3)

Če kdo doda 20 kr. v pisemskih markah, mu pošljemo Album s podobami za izbero.

Naslov: Uhren- und Goldwaaren-Allianz, Wien, I. Hafnersteig št. 3.

Prečastiti duhovščini

kakor vsem kupcem in prijateljem umetnih cvetlic s tem naznanjem, da sem, da laglje in najhitreje zamorem vsem postreči, napravila ter izpostavila

vrtec

vseh znanih in neznanih cvetlic, posameznih in v šopkih, nizkih in visokih, za cerkev in druge razne prilike ter vljudno vabim, blagovolite po priliki si vrtec ogledati ter potem si zbrati ali naročiti, kar je komu drago takoj ali pozneje.

Ker se za dosedanje zaupanje zahvalujem, se vljudno priporočam za razne velike cerkevne praznike, za slovesnost majnika itd. ter obetam vsakemu postreči z dobrim blagom in kolikor mogoče po nizki ceni.

Ogled vrteca je vsakemu in vsikdar prost.

Gerti Nekrep

(4) v špitalskih ulicah šte. 9 v I. nadstropji.